

BL-ANALYSE

**Betydning af medbragt
uddannelse for almene
beboeres profil**

1. Betydning af medbragte uddannelse for almene beboeres profil

Indvandrere er overrepræsenterede i den almene sektor. Derved har deres uddannelse en stor betydning for de almene beboeres profil. Imidlertid tager kun en tredjedel af indvandrere en uddannelse i Danmark, men en stor del af indvandrere har medbragt en uddannelse fra udlandet. De medbragte uddannelser indsamles og registreres via selvrapporterede oplysninger.

Medbragte udenlandske uddannelser har et lavere afkast end danske uddannelser af samme niveau. Det kan der være mange årsager til det, som er beskrevet i analysen, og det kan være en indikation på, at den medbragte uddannelse ofte ikke har den samme kvalitet som den danske.

Alligevel bør man ikke se helt bort fra den – da medbragt uddannelse betyder, at indvandrere har nogle medbragte kompetencer, der både kan bruges til at fremme succesfuld integration på arbejdsmarkedet samt til at afhjælpe problemer med arbejdskraftmangel på arbejdsmarkedet.

Forskning viser således, at indvandrere med medbragt kompetencegivende eller videregående uddannelse klarer sig bedre på det danske arbejdsmarked end dem, som kun har en grundskoleuddannelse hjemmefra.

Analysens hovedkonklusioner:

- Hvis man ser bort fra medbragte uddannelser, vil mere end halvdelen af de almene beboere i 59 kommuner landet over være lavtuddannede, dvs. kun have en grundskoleuddannelse. Dette er ikke medregnet små ø-kommuner.
- Hvis man medregner medbragte uddannelser, vil der kun i 8 kommuner være en overvægt af lavtuddannede blandt de almene beboere. Disse kommuner er primært placeret i yder- og landområder.
- Hvis man medtager den medbragte uddannelse, vil ingen af områderne på 2019-ghettolisten opfylde kravet på 60 pct. lavtuddannede, og 20 områder vil udgå af ghettolisten. Uden den medbragte uddannelse har alle 28 almene områder på 2019-ghettolisten flere end 60 pct. lavtuddannede.
- Dertil vil kun 7 af de 28 områder have flere end 50 pct. lavtuddannede, hvis den medbragte uddannelse medtages.

2. Hvordan ser billedet ud uden de medbragte uddannelser?

Indvandreres medbragte uddannelse er et vigtigt emne på den politiske dagsorden. Det er vigtigt at kende, hvilke kompetencer fx flygtninge og familiesammenførte har, for at være i stand til at fremskynde integration på det danske arbejdsmarked. Indvandrere med gode kvalifikationer og kompetencer kan også afhjælpe problemer på arbejdskraftmangel i visse erhverv, hvor der mangler lokale specialister. Dog indtil for nylig var oplysninger om indvandrers medbragte kompetencer meget sparsomme.

Den primære kilde til befolkningens uddannelsesoplysninger er Danmarks Statistiks elevregister. Dette register indeholder oplysninger om påbegyndte og gennemførte uddannelser over en længere tidsperiode for alle personer, som har læst i Danmark. Data fra elevregistret suppleres med oplysningerne fra folketællingerne for de ældre dele af befolkningen, hvor registrene ikke eksisterede endnu i deres nuværende form.

Kun uddannelser taget i Danmark opgøres i elevregistret. Dermed tæller indvandrers uddannelse ikke med, hvis den ikke er gennemført i Danmark.¹ Et udtræk af statistikken for 2018 viser, at det kun er en tredjedel af 15-64-årige indvandrere, som har taget en dansk uddannelse.²

Indvandrere er overpræsenteret i den almene sektor. Et statistikudtræk pba. registerdata viser, at godt 20 pct. af beboere i den almene sektor er indvandrere, mens det modsat gælder for knap 10 pct. af beboere i det ikke-almene.

Udover en overrepræsentation af indvandrere og efterkommere, huser den almene sektor relativt flere danskere med et lavt uddannelsesniveau og en svag tilknytning til arbejdsmarked. Fx er andelen med højst en grundskoleuddannelse blandt etniske danskere i almene boligområder 40 pct., mens den er 24 pct. i resten af befolkningen.

Dette betyder, at hvis indvandrers medbragte uddannelse ikke medregnes, har mere end halvdelen af de almene beboere i alder 30-59 år i en lang række kommuner kun grundskolen, som højst registreret fuldførte uddannelse. Det er tilfældet i 59 danske kommuner, hvor de mindre ø-kommuner ikke er medtaget, jf. Figur 1.³

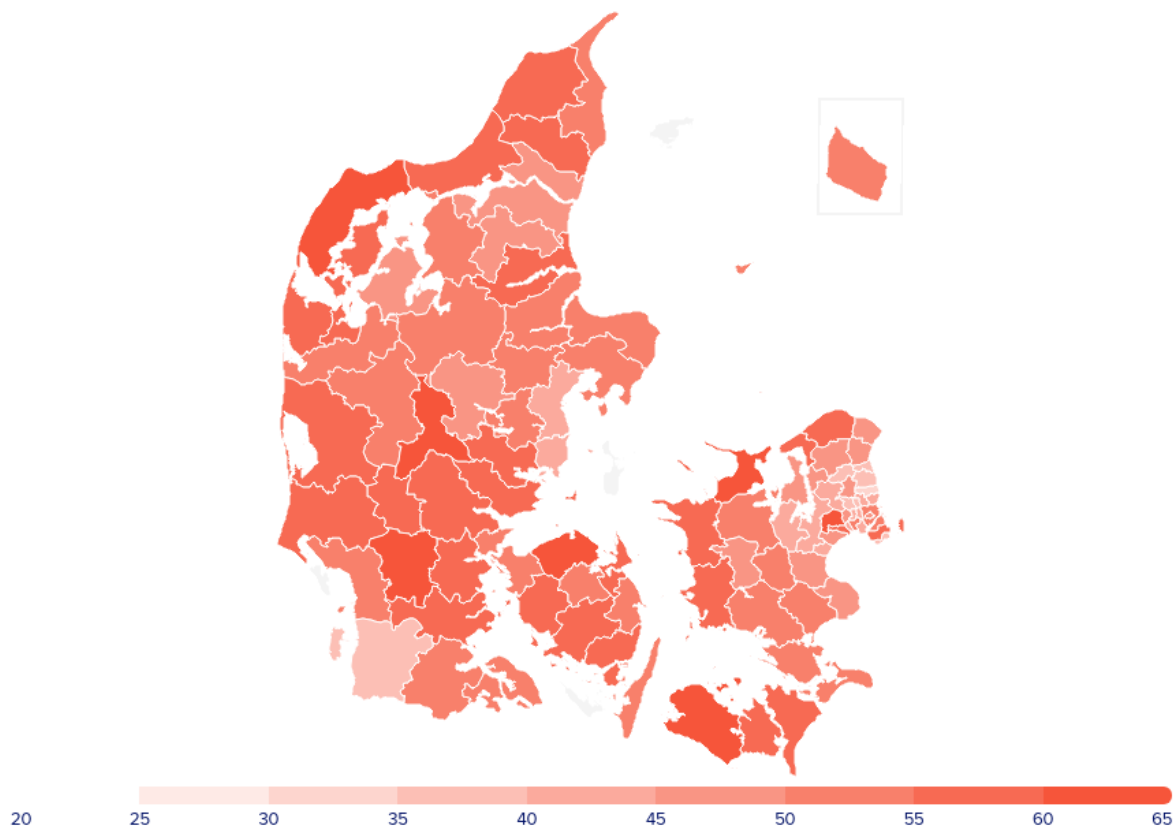
¹ Udover elevregister og census-data indsamler Danmarks Statistik uddannelsesoplysninger for befolkningen fra flere mindre datakilder, fx fra Søfartsstyrelsen, IDA Ingeniørforeningen og Uddannelsesstyrelsens Anerkendelseskontor. Uddannelsesstyrelsens Anerkendelseskontor har oplysninger om medbragte og anerkendte uddannelser i Danmark for 14.000 indvandrere i alderen 15-64 år, hvilket skal ses ift. at der samlet set er godt en halv million indvandrere i denne aldersgruppe). Resten af de supplerende kilder har oplysninger om meget få personer med indvandrerbaggrund. Fra oktober 2019 er der yderligere 24.000 indvandrere i denne aldersgruppe, der får en højeste fuldførte uddannelse tilkendt, ifm. at de læser på de danske uddannelsesinstitutioner, som kræver en adgangsgivende uddannelse.

² En del af disse indvandrere, som tager en uddannelse i Danmark, kan have en uddannelse fra hjemland af et højere niveau.

³ Pga. diskreteringshensyn.

I Høje-Taastrup, Ikast-Brande, Lolland, Nordfyns, Odsherred, Thisted og Vejen kommuner er andelen endda højere end 60 pct.

Figur 1. Pct. med højest grundskole, hvis medbragt uddannelse ikke medtages, almene beboere

Note: 30-59-årige primo 2019. Udvalgte ø-kommuner er diskretionerede pga. få observationer.
Kilde: BL's egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

3. Medtages medbragte uddannelser forskydes billedet

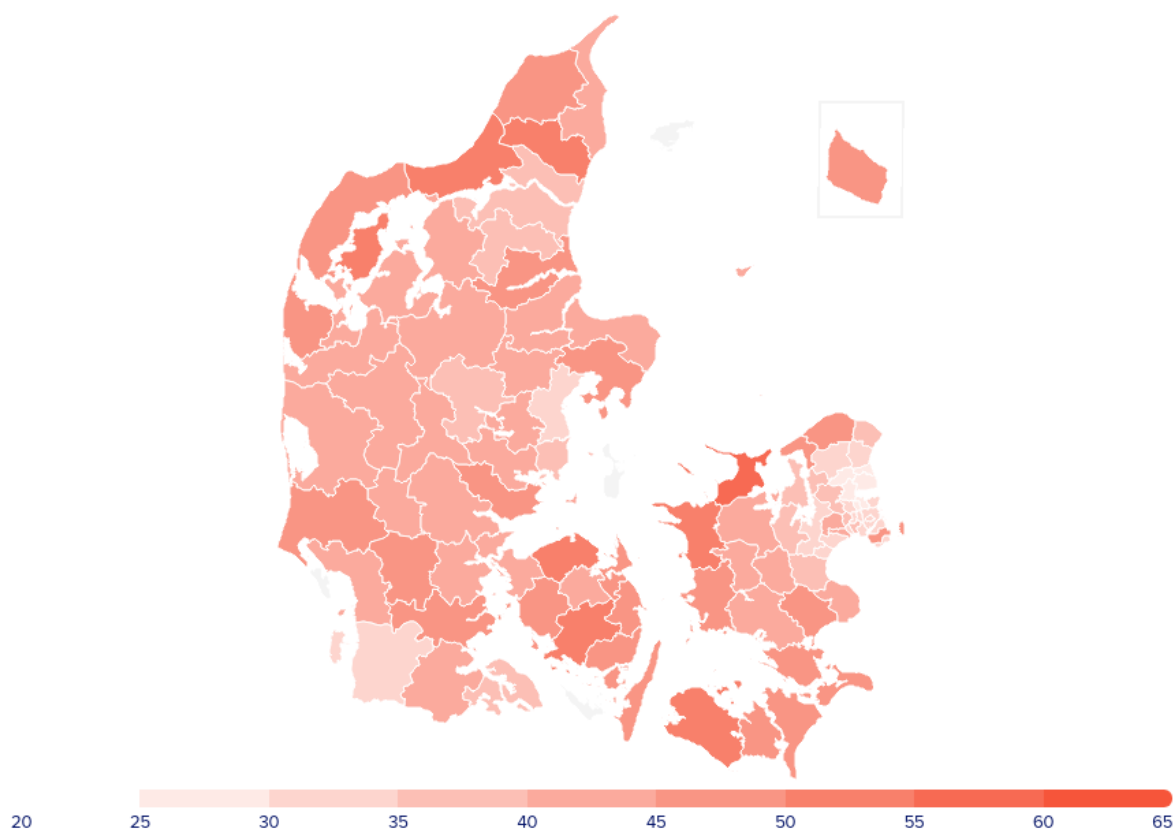
Danmarks Statistik gennemførte i 1999 en spørgeskemaundersøgelse af indvandrers medbragte uddannelse med opfølgninger frem til 2006. Disse oplysningerne indgik i Danmarks Statistik registerdata sammen med oplysningerne fra elevregistret og census-data, således at man kunne få et samlet overblik over indvandrers medbragte kompetencer. Denne undersøgelse blev dog ikke praksis i efterfølgende år, og derved manglede der uddannelsesoplysninger på alle personer, som er indvandret siden 2007 (Danmarks Statistik, 2018).

I 2016 gennemførte Danmarks Statistik en ny undersøgelse af indvandrernes medbragte uddannelse med støtte fra Rockwool Fonden for alle personer, der er indvandret siden 2006, hvor opfølgningen på indvandrernes uddannelse tidligere blev stoppet. Oplysninger blev indsamlet på danske sprogskoler, via digital post (E-Boks) og gennem supplerende oplysninger hos Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR). I alt fik knap 175.000 personer tildelt uddannelseskvalifikationer. 37 pct. blev indhentet direkte via besvarelser fra spørgeskemaet og oplysninger hos STAR og resten af kvalifikationerne blev imputeret (Schultz-Nielsen og Skaksen, 2017; Danmarks Statistik, 2018).⁴ Danmarks Statistik forsætter med årlige opfølgninger på denne undersøgelse fremadrettet.⁵

Når indvandrernes medbragte uddannelse medregnes, ser landkortet anderledes ud. Antallet af kommuner, hvor mere end halvdelen af de almene beboere er lavuddannet falder kraftigt fra 59 til 8, og den største andel af disse kommuner er placeret i så kaldte yderområder eller i landkommuner, jf. Figur 2. Disse er Brønderslev, Faaborg-Midtfyn, Jammerbugt, Kalundborg, Lolland, Morsø, Nordfyns og Odsherred kommuner.

Yderområderne er generelt kendetegnet ved øget afvandring af højtuddannet arbejdskraft, faldende erhvervsdeltagelse og relativt lavere lønninger (DØRS, 2015; Andersen og Henriks, 2018). Det er således ikke kun udvalgte byområder med en høj koncentration af ikke-vestlige indvandrere, hvor beboerne har et særligt lavt uddannelsesniveau, mens også i mange af de almene boligområder i periferien.

Figur 2. Pct. med højest grundskole, hvis medbragt uddannelse medtages, almene beboere

Note: 30-59-årige primo 2019. Udvalgte ø-kommuner er diskretionerede pga. få observationer.
Kilde: BL's egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

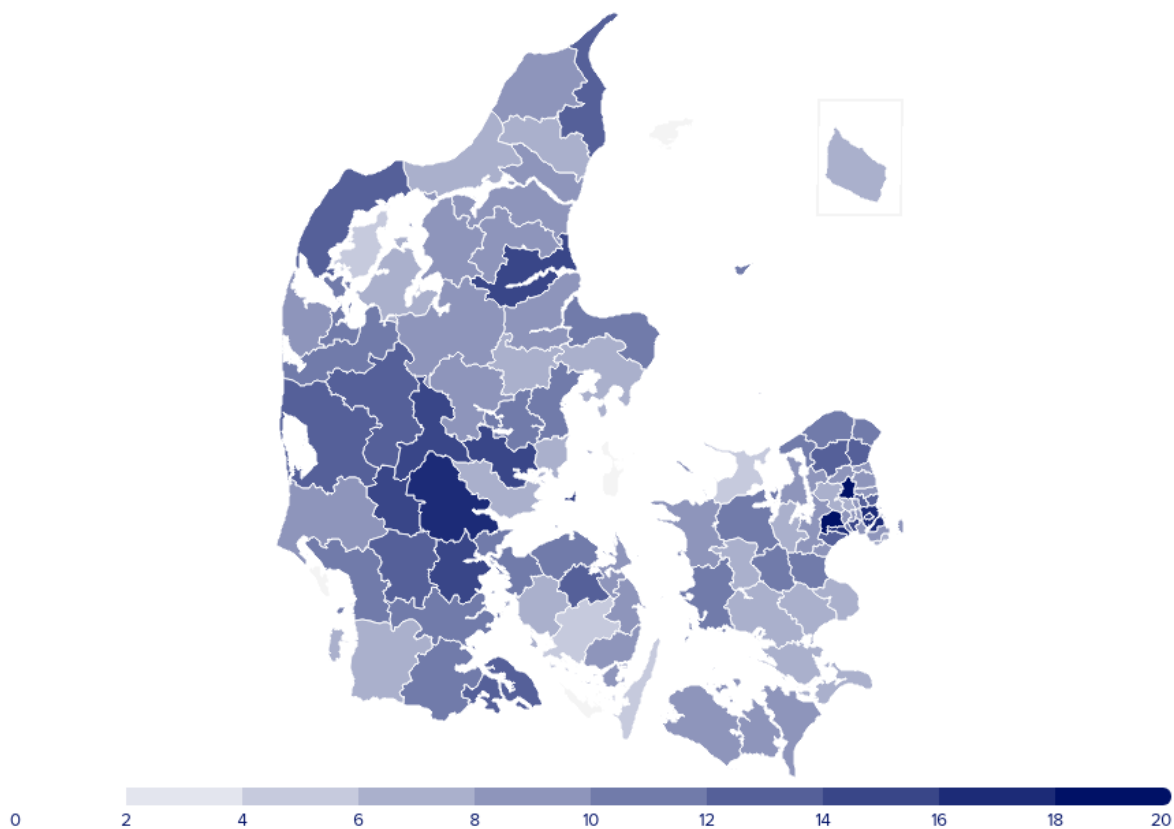
De største forskelle i opgørelserne med og uden medbragt uddannelse findes i kommuner nærliggende København og i en del midt- og vestjyske kommuner, jf. Figur 3. Forskellen i andelen af lavtuddannede blandt de almene beboere mellem opgørelserne er allerhøjest i Furesø, Høje-Taastrup og Københavns kommuner, hvor den er på 17 pct.-point og større.⁶ Dette er en direkte konsekvens af, at indvandrere udgør en høj andel af de almene beboere i disse kommuner, se Figur 5 i bilag.

⁴ Danmarks Statistik har lavet en kontrolundersøgelse, som påviste, at 83 pct. af personerne med imputerede oplysninger placeres rigtigt ift. at have eller ikke have en erhvervskompetencegivende uddannelse. I 33 pct. af tilfælde rammer man helt præcist deres uddannelsesniveau (på hovedgrupperingen). Læs mere hos Danmarks Statistik (2018).

⁵ Jf. telefonisk kontakt med Danmarks Statistik.

⁶ En tilsvarende opgørelse for de ikke-almene områder fremgår af Figur 6 i bilag. Her er forskellen i andelen af personer med medbragt uddannelse størst i kommuner placeret i Øst- og Nordsjælland samt Sydjylland.

Figur 3. Forskel i pct. med højest grundskoleuddannelse blandt de almene beboere, hvis medbragt uddannelse ikke medtages

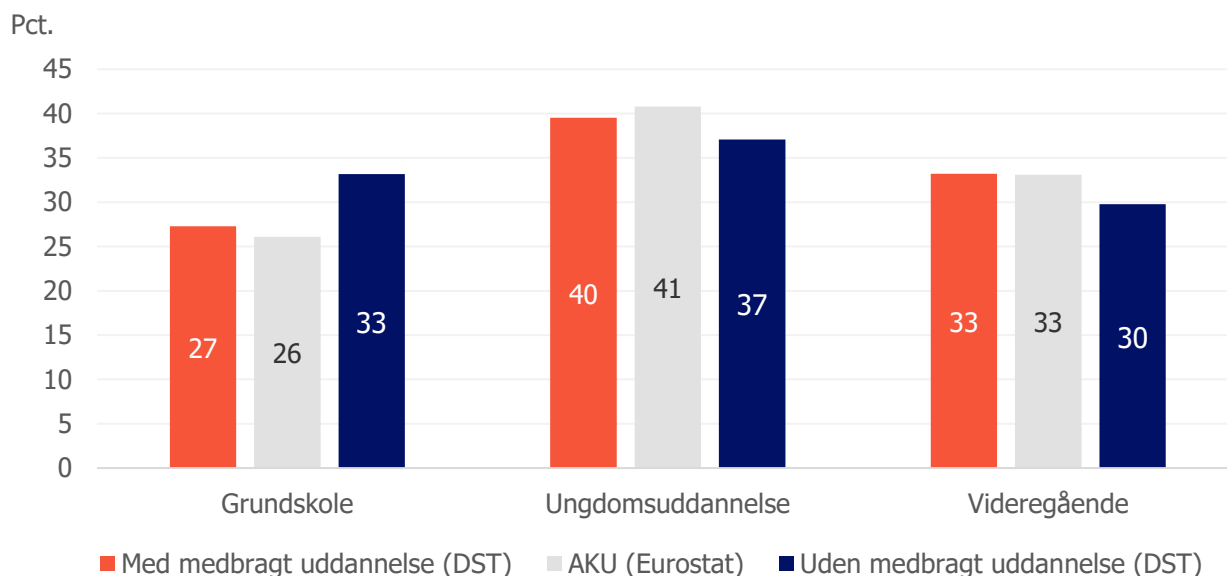

Note: 30-59-årige primo 2019. Udvalgte ø-kommuner er diskretionerede pga. få observationer.
Kilde: BL's egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

4. Hvordan er billedet for Danmark som helhed?

Ser man bort fra indvandrers medbragte uddannelse, har 33 pct. af den danske befolkning grundskolen, som højest fuldførte uddannelse. Medregnes den medbragte uddannelse, falder denne andel til 27 procent. Dermed er der en forskel på 6 pct.-point. På modsat vis stiger andelen af personer med en ungdoms- og en videregående uddannelse, hvis de medbragte uddannelser medtages. Dette kan ses ved at sammenligne de røde (med medbragt uddannelse) og de mørkeblå søjler (uden medbragt uddannelse) i Figur 4.

Figur 4. Den højeste fuldførte uddannelse i den danske befolkning, 2019

Note: 15-64-årige. DST: Personer med en uoplyst uddannelse indgår i kategori "Grundskole". "Med medbragt uddannelse" omfatter indvandrers selvrapporeret medbragt uddannelse samt imputerede uddannelsesoplysninger for indvandrere. Ungdomsuddannelse består af både gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser. Personer med et ukendt uddannelsesniveau indgår i kategori "Grundskole".

AKU: Grundskole-, ungdoms- og videregående uddannelse er defineret som en uddannelse på hhv. ISCED-niveau 0-2, 3-4 og 5-8.

Kilde: BL's egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata og Eurostat\edat_ifse_03.

Registeroplysninger, hvor indvandrernes medbragte uddannelse medtages, ligger tæt op ad oplysninger fra arbejdskraftundersøgelse (AKU), som Eurostat anvender til at afrapportere sammenlignelig statistik på tværs af europæiske lande. AKU-data anvendes fx i monitorering af EU's 2020-mål ift. beskæftigelse og uddannelse og generelt i Europa-Kommissionens arbejde (Eurostat, 2019).⁷

⁷ Andelen af lavtuddannede i befolkningen er lavere i AKU, hvilket skyldes, at personer med et ukendt uddannelsesniveau (ca. to pct. af befolkningen) ikke medtages i gruppen af lavuddannede, men udelades fra opgørelsen.

5. Medbragt uddannelse og ghettolisten

Uddannelsesoplysninger fra Danmark Statistiks registerdata anvendes bl.a. af Transport- og Boligministeriet i deres årlige afgræsning af almene boligområder, som kan klassificeres som "ghettoområder". I dag opfylder et boligområde ghettokriteriet for uddannelse, hvis flere end 60 pct. af beboerne i området i alderen 30-59 år har grundskole som højeste uddannelse eller en uoplyst uddannelse. Tidligere var denne grænse 50 pct.

Opgørelsesmetoden blev ændret efter, at Danmark Statistik tilføjede de nyindsamlede oplysninger om indvandrernes medbragte uddannelse i deres uddannelsesregister. Nuværende opgørelsesmetode sætter alle medbragte uddannelser på lige fod med grundskole/uoplyst uddannelse. Efter denne opgørelsesmetode har alle de 28 boligområder, som i dag er på ghettolisten, flere end 60 pct. lavtuddannede.

Hvis man til gengæld medregner den medbragte uddannelse, vil andelen af lavtuddannede i ingen af områderne overstige grænsen på 60 pct. 20 ud af 28 områder ville således ikke have været på ghettolisten, hvis medbragte uddannelser blev medtaget. Selv hvis man anvender den tidligere grænse på 50 pct. og medtager indvandreres medbragte uddannelse, vil kun 7 ud af de 28 områder opfylde kriteriet, jf. Tabel 1. Dermed afhænger beboernes profil i høj grad af de oplysninger, der foreligger om indvandrernes medbragte uddannelser.

Tabel 1 Pct. lavtuddannede i "ghettoområder" efter to opgørelsesmetoder, 2019

Område	Kun grundskole, uden medbragt uddannelse	Kun grundskole, med medbragt uddannelse
Tilbage på ghettolisten, selv når medbragte uddannelser bliver medtaget		
Tingbjerg/Utterslevhuse	75,4	37,9
Ringparken, Slagelse	70,2	49,9
Solbakken m.v.	62,4	43,3
Stengårdsvej	84,1	55,9
Sundparken	78,4	52,6
Gellerupparken/Toveshøj	82,0	51,2
Helsingør Syd	72,7	49,7
Vollmose	77,2	50,7
Ikke på ghettolisten, når medbragte uddannelser bliver medtaget		
Lundtoftegade	60,4	37,4
Aldersrogade	64,4	34,6
Mjølnerparken	75,2	41,2
Bispeparken	60,4	32,2
Hørgården	61,8	42,1
Tåstrupgård	83,0	46,9
Gadehavegård	71,8	51,0
Karlemoseparken	64,1	46,4
Agervang	67,4	47,8
Motalavej	72,1	48,0
Lindholm	64,6	48,6
Korslækkeparken Øst	65,4	42,9
Nørager/Søstjernevej m.fl	75,6	42,6
Korskærparken	68,6	49,1
Munkebo	72,2	48,7
Skovvejen/Skovparken	72,7	47,7
Finlandsparken	77,2	50,5
Resedavej/Nørrevang II	67,4	50,4
Bispehaven	71,9	47,3
Skovgårdsparken	65,6	45,2

Note: "Kun grundskole" omfatter også uoplyst uddannelse. Områder markeret med orange opfylder flere end tre ghettokriterier i 2019, hvorfor de forbliver på ghettolisten uafhængigt af, om de medbragte uddannelser medtages i betragtning.

Kilde: BL's egne beregninger på baggrund af Danmark Statistiks registerdata og Transport- og Boligministeriets adresseliste for de almene boligområder fra 2019.

6. Betydningen af medbragte uddannelser

Hvis indvandrere har en medbragt uddannelse, afspejler det, at disse personer har et vist niveau af humankapital, der potentielt kan anvendes på det danske arbejdsmarked. Indvandrere med en medbragt kompetencegivende uddannelse har således en højere beskæftigelsesfrekvens end indvandrere, som kun har medbragt grundskole eller en gymnasial uddannelse. Indvandrere med en medbragt videregående uddannelse tjener også typisk mere end dem, som har medbragt en grundskole- eller en ungdomsuddannelse (Schultz-Nielsen og Skaksen, 2017).

Det forventede afkast af en medbragt uddannelse er dog typisk lavere sammenlignet med en uddannelse taget i Danmark. Dette ses både i erhvervsfrekvensen, timelønninger og sandsynligheden for at være i et job, som man er overkvalificerede til (Nielsen, 2011; Schultz-Nielsen og Skaksen, 2017). Når indvandrere afslutter en dansk uddannelse, har deres uddannelse fra hjemlandet ikke længere en effekt på sandsynlighed for at blive beskæftiget i Danmark, jf. Arendt m.fl. (2012).⁸

Det lavere afkast ved de medbragte uddannelser kan have flere årsager. For det første er nogle udenlandske uddannelser ikke af samme høje faglige niveau som danske uddannelser, selvom disse uddannelser rent formelt har den samme betegnelse i Danmark og i udlandet. For det andet kan indvandrere tabe en del af deres kompetencer, mens de er arbejdssøgende her i Danmark. Det kan fx være tilfældet blandt flygtninge, som har ventet på en afgørelse om asyl med meget begrænset eller ingen muligheder for at være beskæftiget i en længere periode, og som har flyttet af nød og ikke af karrieremæssige overvejelser. Der kan også opstå andre forhindringer, når indvandrere skal anvende deres medbragte uddannelse på det danske arbejdsmarked. Det kan være manglende sprogkunderskaber, manglende kendskab til regler på det danske arbejdsmarked eller manglende professionelle og sociale netværk. Indvandrere har typisk også færre års arbejdserfaring i Danmark end danskere i tilsvarende aldre og med tilsvarende kvalifikationer, og det kan gøre dem mindre attraktive for arbejdsgivere. Der kan desuden være kulturelle årsager til at arbejdsmarkedsdeltagelse er lavere blandt indvandrere end hos danskere, også for dem med en uddannelse. Endelig kan der opstå diskrimination, hvor indvandrernes medbragte kvalifikationer ikke anerkendes af danske arbejdsgivere (Arendt m.fl., 2012; Nielsen m.fl., 2012; Schultz-Nielsen og Skaksen, 2017; Hedegaard og Tyran, 2018; Kraka-Deloitte, 2018).

Udover dette skal man også være opmærksom på, at oplysninger om medbragt uddannelse er selvrapporterede og ikke kommer fra institutionelle oplysninger fra indvandrernes hjemlande. Dette kan føre til, at nogle personer kan begå fejl i afrapporteringen af deres uddannelsesniveau eller uhensigtsmæssigt komme

⁸ Der er dog en stærk positiv sammenhæng mellem en medbragt videregående uddannelse og det, om personen vælger at læse igen i Danmark.

til at angive, at de har et højere uddannelse, end de faktisk har. Dette kan også føre til, at de er mindre parate til et job, som passer til de kvalifikationer, som de har angivet.

Alt i alt, er det vigtigt, at man ikke laver en positiv overfortolkning, når man ser på indvandrernes medbragte uddannelse. Samtidig skal man ikke se helt bort fra den – da medbragt uddannelse betyder, at indvandrere har nogle medbragte kompetencer, der både kan bruges til at fremme succesfuld integration på arbejdsmarkedet samt til at afhjælpe problemer med arbejdskraftmangel på de steder af arbejdsmarkedet, hvor kompetencerne mangler.

7. Kilder

Andersen, M. og Henriks, P. (2018). *Højtuddannede flytter til de store byer, lavtuddannede forbliver i udkanten*. http://kraka.org/sites/default/files/public/180508_befolkningsudvikling.pdf.

Arendt, J., Nielsen, C., Jakobsen, V. (2012). *The Relationship between Pre- and Post-migration Qualifications and their Impact on Employment Status*. AKF Working Paper.

Danmarks Statistik (2018). *Indvandrernes medbragte uddannelse*. [https://www.dst.dk/ext/formid/medbragt-udd-
-pdf](https://www.dst.dk/ext/formid/medbragt-udd-
-pdf).

Hedegaard, M. og Tyran, J.-R. (2018). The Price of Prejudice. *American Economic Journal: Applied Economics*, 10(1), s. 40-63.

Eurostat (2019). *EU labour force survey – data and publication*. Lokaliseret d. 5. april 2019 på: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-commission_da.

DØRS (2015). *Dansk Økonomi, forår 2015. Kapitel IV: Yderområder i Danmark*. <https://dors.dk/vismandsrapporter/dansk-oekonomi-foraar-2015/kapitel-iv-yderomraader-danmark>.

Kraka-Deloitte (2018). *Small Great Nation, De højthængende frugter*. Kapitel 6.1: Er afskedigelser værre for indvandrere? http://kraka.org/sites/default/files/public/small_great_nation_-_de_hoejthaengende_frugter.pdf.

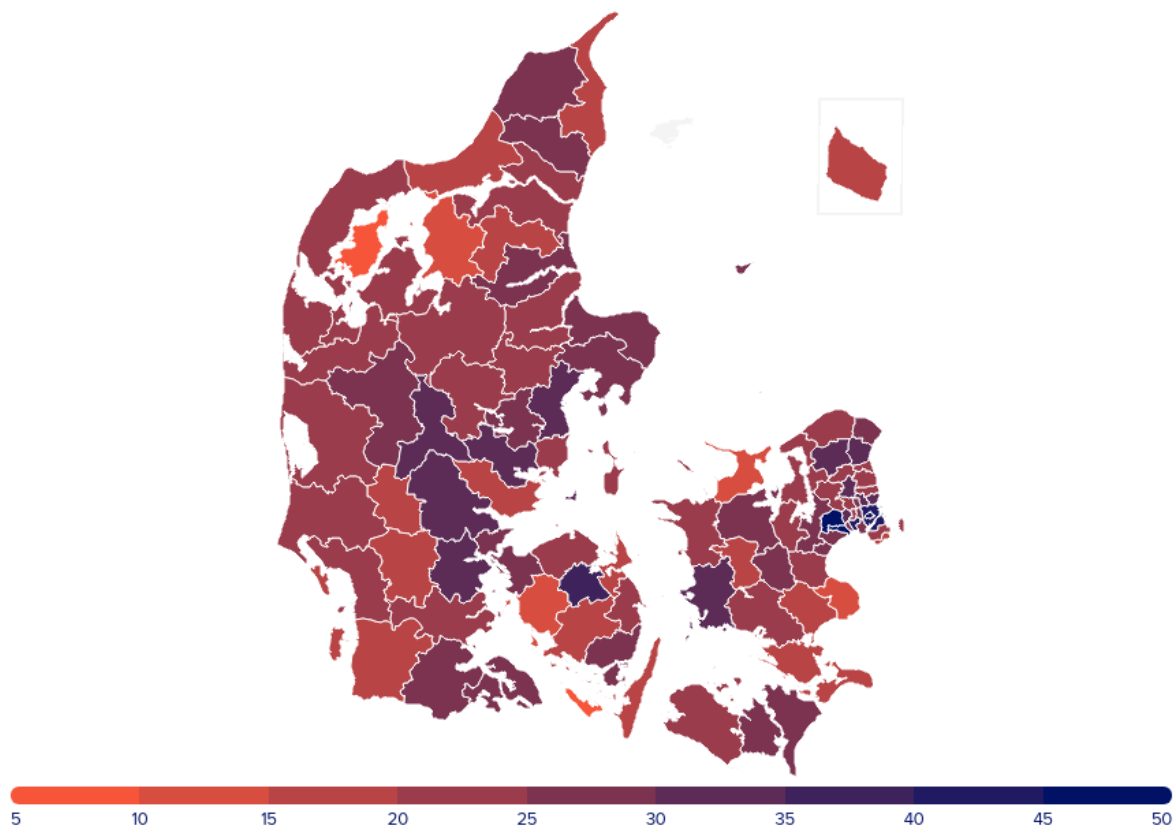
Nielsen, C. (2011). Immigrant over-education: evidence from Denmark. *Journal of Population Economics*, 24(2), s. 499-520.

Nielsen, H., Rosholm, M., Smith, N., Husted L. (2004). Qualifications, Discrimination, or Assimilation? An Extended Framework for Analysing Immigrant Wage Gaps. *Empirical Economics*, 29, s. 855-883.

Schultz-Nielsen, M. og Skaksen, J. (2017). *Indvandreres uddannelse*. ROCKWOOL Fondens Forskningsenheds Arbejdsrapport Nr. 48.

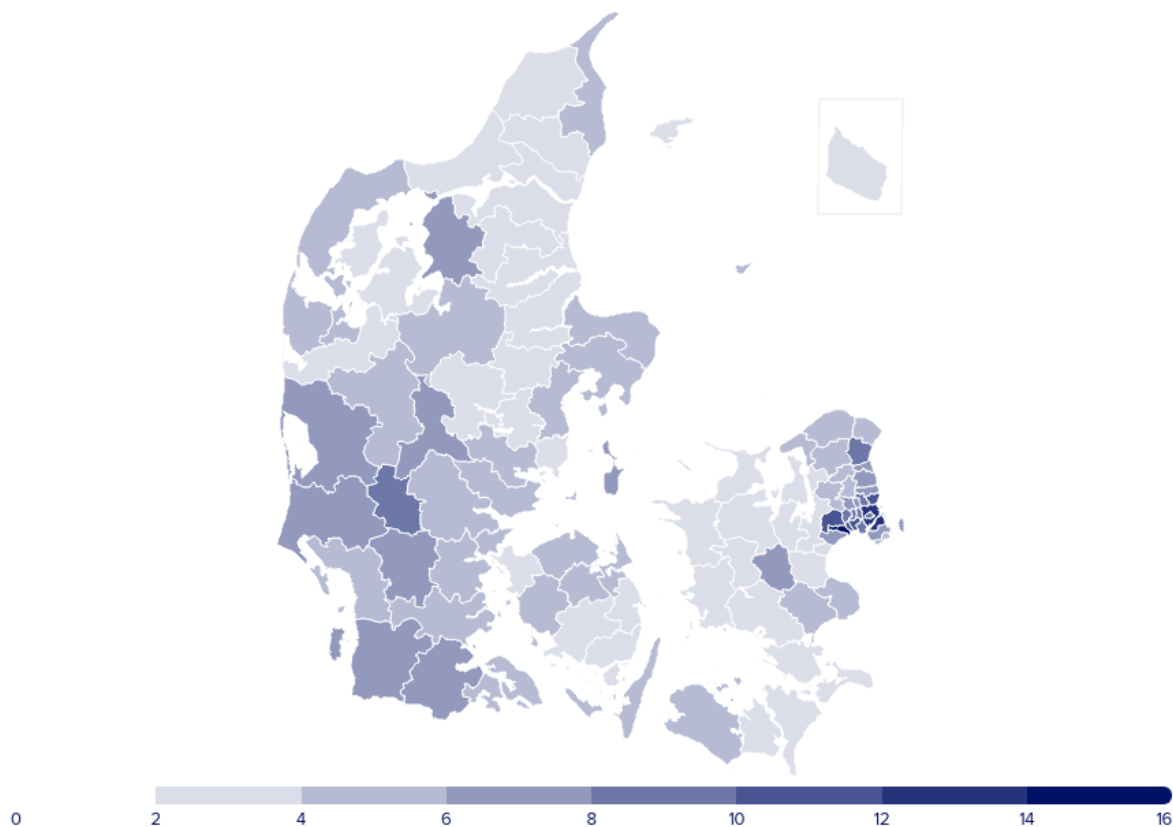
8. Bilag

Figur 5. Pct. indvandrere blandt de almene beboere

Note: 30-59-årige primo 2019. Udvalgte ø-kommuner er diskretionerede pga. få observationer.
Kilde: BL's egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Figur 6. Forskel i pct. med højest grundskoleuddannelse blandt de ikke-almene beboere, hvis medbragt uddannelse ikke medtages

Note: 30-59-årige primo 2019.

Kilde: BL's egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata.

Boks 1. Data og metode

Opgørelsen er baseret på oplysninger om den højeste fuldførte uddannelse i UDDA (2019) register, som er koblet på befolkningsregister (BEF) fra tilsvarende år til at afgrænse aldersgrupper. UDDA (2019) indeholder uddannelsesoplysninger for hele befolkningen pr. oktober 2018. Personer med et oplyst uddannelsesniveau indgår som personer med højest en grundskoleuddannelse.

HF_kilde variabel (værdier 3, 9, 17, 18) anvendes til at definere medbragt uddannelse.

Til at skelne mellem de almene og de ikke-almene beboere anvendes Trafik-, Bygge- og Boligstyrelsens liste for de almene områder fra december 2019.